

**ROBERT A. HEINLEIN**

# **SUBSTITUIREA**

Traducere din limba engleză  
de Horia Cocoș

**PALADIN**

## Capitolul 1

Când vezi pe cineva îmbrăcat ca un necioplit intrând în încăpere de parcă ar fi a lui, îți dai seama că trebuie să fie astronaut.

Este o concluzie logică. Profesia îl face să se simtă stăpânul a tot și toate. Atunci când pune piciorul pe pământ, se simte constrâns să se coboare la nivelul umil al oamenilor simpli. În ceea ce privește lipsa de eleganță vestimentară, nu-i poți cere unui om care poartă uniformă în cea mai mare parte a timpului și este mai obișnuit cu spațiul cosmic decât cu lumea civilizată să știe cum să se îmbrace corect. Iar din punctul de vedere al aşa-zisilor croitori care se calcă în picioare în jurul fiecărui port spațial, oferind spre vânzare „îmbrăcăminte de teren”, astronauții sunt fraieri ușor de păcălit.

Mi-am dat seama că acest individ ciolănos fusese îmbrăcat de Omar Fabricantul de Corturi: umeri căptușiți în mod inutil, pantaloni scurți, croiți astfel încât se ridicau în susul coapselor sale păroase când se așeza, și o cămașă mototolită, care ar fi arătat la fel de bine și pe spinarea unei vaci.

Dar mi-am ținut părerile pentru mine și i-am cumpărat o băutură cu ultima mea jumătate de imperial, considerând că e o investiție, având în

vedere că astronauții sunt aşa cum sunt când vine vorba de bani.

— Motoarele la maximum! i-am spus în timp ce ciocneam paharele.

Mi-a aruncat o privire grăbită.

Aceasta a fost prima mea greșeală în ceea ce-l privește pe Dak Broadbent. În loc să-mi răspundă „Liber pentru decolare!“ sau „Aterizare în siguranță!“ aşa cum ar fi trebuit, m-a examinat de sus până jos și a spus domol:

— Drăguță urare, dar nu mi se potrivește. N-am fost niciodată afară.

Asta a fost o altă ocazie minunată în care ar fi trebuit să-mi țin gura închisă. Astronauții nu vin prea des în barul din Casa Mañana. Nu e genul lor de hotel și, pe deasupra, se află la mare distanță de portul spațial. Când cineva apare echipat în îmbrăcăminte de teren, caută un colț întunecat al barului și nu vrea să se știe că e astronaut trebuie lăsat în pace. Eu însumi alesem locul acesta ca să pot vedea fără a fi văzut. La momentul respectiv, datoram ceva bani în diverse locuri – nimic important, dar era stânjenitor. Ar fi trebuit să presupun că avea și el motivele lui și să țin cont de ele.

Dar corzile mele vocale aveau voință proprie, tumultoasă și liberă de orice constrângeră.

— Nu mă lua cu d-astea, camarade, i-am răspuns. Dacă tu ești un popândău care trăiește în vizuini, atunci eu sunt primarul din Tycho City. Pot să pun pariu că ai băut mai mult pe Marte decât ai făcut-o vreodată pe Pământ, am adăugat, remarcând prudența cu care și-a ridicat paharul – un indiciu clar al unor obiceiuri dobândite în zonele cu gravitație redusă.

— Vorbește mai încet! m-a întrerupt el, șoptind fără să-și miște buzele. Ce te face să crezi că sunt navigator? Nu mă cunoști.

— Scuze, am spus. Poți fi ce vrei tu să fii. Dar nu sunt orb. Te-ai dat de gol chiar din clipa în care ai intrat aici.

A murmurat ceva, apoi m-a întrebat:

— Cum?

— Nu-ți face probleme. Mă îndoiesc că și-a mai dat cineva seama. Dar eu văd lucruri pe care alții nu le văd.

I-am dat cartea mea de vizită, poate cu prea multă îngâmfare. Există un singur Lorenzo Smythe, Omul Teatru. Da, eu sunt „Marele Lorenzo”, tri-dimensional, operă pre-ambalată, autentic, „Pantomim și Extraordinar Artist Imitator”.

Mi-a citit cartea de vizită și după aceea i-a dat drumul într-un buzunar de la mâncă, ceea ce m-a indispus. Cărțile alea de vizită m-au costat o groază de bani – imită în mod autentic gravura manuală.

— Înțeleg, a zis încet, dar ce m-a dat de gol?

— Îți voi arăta, am spus. O să merg spre ușă ca un popândău și o să mă întorc cu mersul tău. Uite!

Așa am făcut, adoptând un fel de versiune ușor exagerată a mersului său, ținând cont de privirea sa neantrenată – cu picioarele alunecând ușor pe podea ca și cum ar fi fost constituită din plăcile de metal ale unei punți de comandă, cu corpul aplecat înainte și echilibrat din solduri, mâinile ușor în față și depărtate de corp, gata să se prindă de ceva.

Mai sunt multe alte detalii care nu pot fi redate în cuvinte. Problema este că trebuie să fii

astronaut când o faci, să ai corpul agil și echilibrul înnăscut al unui astronaut – trebuie să treci prin asta. Orășenii bâjbâie pe podele netede toată viața, pe podele fixe, cu o gravitație terestră normală, și se împiedică foarte probabil și de o foiță de țigără. Dar nu și un astronaut.

— Înțelegi ce vreau să spun? l-am întrebat, strecându-mă înapoi pe scaun.

— Mi-e teamă ca da, a recunoscut el, ursuz. Chiar aşa am arătat?

— Da.

— Hm... Poate ar trebui să iau lecții de la tine.

— Se putea și mai rău.

Mă privea gânditor, apoi a deschis gura să vorbească, dar s-a răzgândit și i-a făcut semn barmanului să ne umple din nou paharele. După ce au sosit băuturile, le-a plătit, și-a băut-o pe a lui și s-a lăsat să alunece de pe scaun cu o singură mișcare fluidă.

— Așteaptă-mă, mi-a spus încet.

Având în față băutura pe care mi-o cumpărase, nu l-am putut refuza. Nici nu am vrut; mă interesa persoana lui. Îmi plăcea de el, deși ne știam doar de zece minute. Era tipul de nătărău masiv, urât, dar atrăgător, după care femeile se dau în vînt și de la care bărbății primesc ordine.

S-a strecut cu eleganță prin încăpere trecând pe lângă o masă aproape de ușă, la care stătea patru marțieni. Nu-mi plăceau marțienii. Nu îmi plăcea ideea că o chestie care arată ca un trunchi de copac cu o cască solară la un capăt cere drepturi egale cu ale oamenilor. Nu-mi plăcea modul în care își lăsau să le crească pseudo-membrele; îmi aminteam de niște șerpi care ies din găurile

lor. Nu-mi plăcea faptul că se puteau uita în toate direcțiile deodată, fără să-și miște capetele – dacă ar fi avut capete, pe care evident că nu le aveau. Și nu le puteam suporta miroslul!

Nimeni nu mă putea acuza că am prejudecăti rasiale. Nu mă interesa culoarea, rasa sau religia unui om. Dar oamenii erau oameni, iar marțienii erau lucruri. Din punctul meu de vedere, nu erau nici măcar animale. Aș fi preferat să am de-a face cu un porc spinoz, decât să am de-a face cu vreunul dintre ei. Acceptarea lor în barurile și restaurantele frecventate de oameni mi se părea scandaluoasă. Dar, desigur, exista Tratatul, aşa că ce puteam face?

Acei patru nu se aflaseră acolo când intrasem eu, altfel i-aș fi mirosit. De fapt, cu siguranță nu putuseră fi nici cu câteva momente mai devreme, când mă dusesem până la ușă și înapoi. Iar acum erau acolo, așezați pe piedestalele lor în jurul unei mese, pretinzând că sunt oameni. Nici măcar n-am auzit aerul condiționat cuplat pe o treaptă superioară.

Băutura gratuită din fața mea nu mă mai atrăgea. Nu-mi doream decât ca astronautul să se întoarcă, ca să pot pleca politicos. Dar, deodată, mi-am adus aminte că se uitase în acea direcție chiar înainte de a pleca atât de grăbit și m-am întrebat dacă marțienii aveau ceva de-a face cu asta. M-am uitat la ei, încercând să-mi dau seama dacă îi interesa masa noastră. Dar cum îți poți da seama la ce se uită un marțian sau la ce se gândește? Alt lucru care nu-mi plăcea la ei.

Am rămas câteva minute acolo, jucându-mă cu băutura și întrebându-mă ce s-a întâmplat cu

prietenul meu astronaut. Speram ca ospitalitatea lui să se concretizeze și într-o cină, iar dacă ne deveneam reciproc suficient de simpatici, posibil chiar într-un mic împrumut pe termen scurt. Celealte perspective pe care le aveam, trebuie să admit, erau nebuloase. În timpul ultimelor mele două tentative de a-mi suna agentul, autosecretara lui nu făcuse decât să înregistreze pur și simplu mesajul, iar dacă nu puneam monede în ușă, camera mea nu avea să se deschidă în acea noapte... Atât de rău mă părăsise norocul – eram obligat să dorm într-o firidă operată de monede.

În timp ce eram pierdut în contemplări melancolice, un chelner mi-a atins cotul.

— Vă caută cineva, domnule.

— Serios? Bine, poți aduce un aparat la masă?

— Îmi pare rău, domnule, dar nu-l pot transfera. Cabina 12 din hol.

— Oh. Mulțumesc, i-am răspuns cât mai călduros posibil, fiindcă nu-i puteam da bacșis.

I-am ocolit de la depărtare pe marțieni când am ieșit afară.

Mi-am dat curând seama de ce apelul nu putuse fi transferat la masă. Cabina numărul 12 era una de maximă siguranță, opacă, etanșată fonic și cu mesajele codificate. În cabină nu se vedea nicio imagine, nici chiar după ce uşa s-a închis în spațele meu. Cuva holografică a rămas lăptoașă până când m-am așezat și mi-am introduz capul în dispozitivul de recepție, după care norii opalescenți s-au risipit și m-am trezit uitându-mă la prietenul meu astronaut.

— Îmi pare rău că am plecat, a spus repede, dar mă grăbeam. Vino chiar acum în Camera 2106 de la Eisenhower.

Nu mi-a oferit nicio explicație. La Eisenhower este la fel de puțin probabil să dai peste un astronaut cum este și la Casa Mañana. Simțeam pericolul în aer. Nu agăți un străin în bar ca după aceea să insiști să vină într-o cameră de hotel, cel puțin nu un străin de același sex cu tine.

— De ce? l-am întrebat.

Astronautul a afișat acea expresie specifică oamenilor obișnuiți să fie ascultați fără prea multe întrebări. Am studiat-o cu un interes profesional – nu este similară furiei; seamănă mai mult cu un nor negru înaintea izbucnirii furtunii. Dar s-a stăpânit și mi-a răspuns rapid:

— Lorenzo, nu am timp de explicații. Te interesează o slujbă?

— Vrei să spui o oportunitate de colaborare profesională? i-am răspuns încet.

Pentru un moment, mi-a trecut prin minte cuoroare că îmi oferea... ei bine, știi ce vreau să spun – o slujbă oarecare. Până atunci îmi păstrasem mândria profesională intactă, în ciuda nenorocitului ghinion care mă urmărea.

— Profesională, desigur! mi-a răspuns imediat. Avem nevoie de cel mai bun actor posibil.

Nu am lăsat să mi se vadă ușurarea pe față. Era adevărat că aş fi fost dispus să accept orice angajament profesional – aş fi jucat bucuros și scena balconului din *Romeo și Julieta* –, dar nu este bine să te arăți prea dornic de ceva.

— Care e natura angajamentului? am întrebat. Agenda mea e cam plină.